

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2003 m. gruodžio 31 d. nutarimu Nr. 1706
(Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2023 m. d. nutarimo Nr.
redakcija)

NUOSTOLIŲ DĖL FITOSANITARIJOS PRIEMONIŲ NAUDOJIMO DALINIO KOMPENSAVIMO TAISYKLĖS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Nuostolių dėl fitosanitarijos priemonių naudojimo dalinio kompensavimo taisyklių (toliau – Taisyklės) tikslas – nustatyti valstybės pagalbos kompensuojant dalį fizinių, juridinių asmenų, Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įsteigtų užsienio įmonių, kitų organizacijų ar jų filialų (toliau – fiziniai ir juridiniai asmenys) (toliau – pareiškėjas) nuostolių, patirtų dėl fitosanitarijos priemonių naudojimo (toliau – pagalba), teikimo iš valstybės biudžeto lėšų sąlygas ir tvarką.

2. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

2.1. **Augalų ir (ar) augalinių produktų rinkos kaina** – kaina be pridėtinės vertės mokesčio, kurią pirkėjas moka augalų ir (ar) augalinių produktų pardavėjui.

2.2. **Fitosanitarijos priemonių naudojimas** – fitosanitarijos priemonių taikymas, siekiant sunaikinti kenksmingaisiais organizmais užkrėstus ir (ar) galimai užkrėstus augalus ir (ar) augalinius produktus, nurodytus Taisyklių 1 priede, kai jų padaryti nekenksmingų negalima arba tai nėra efektyvu.

2.3. Kitos Taisyklėse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos 2022 m. gruodžio 14 d. Komisijos reglamente (ES) 2022/2472, kuriuo skelbiama, kad tam tikrų kategorijų pagalba žemės ūkio sektoriuose ir kaimo vietovėse suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnius, ir Lietuvos Respublikos fitosanitarijos įstatyme.

II SKYRIUS PAGALBOS TEIKIMO SĄLYGOS

3. Pagal Taisyklės kompensuojama dalis nuostolių, patirtų sunaikinus kenksmingaisiais organizmais užkrėstus ir (ar) galimai užkrėstus augalus ir (ar) augalinius produktus (toliau – augalai, augaliniai produktai), nurodytus Taisyklių 1 priede, jeigu:

3.1. pareiškėjas verčiasi pirmine žemės ūkio produktų gamyba;

3.2. pareiškėjas atitinka labai mažoms, mažoms arba vidutinėms įmonėms Reglamento (ES)

2022/2472 I priede nustatytus kriterijus;

3.3. pareiškėjo žemės ūkio valda registruota Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre;

3.4. pareiškėjui nėra paskirta administracinė nuobauda už Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 337 straipsnyje numatytą administracinį nusižengimą arba pareiškėjas yra įvykdęs jam skirtą nuobaudą už šiame straipsnyje numatytą administracinį nusižengimą;

3.5. pareiškėjas nėra gavęs pagalbos, kuri buvo suteikta pagalbos teikėjo Lietuvoje ir Europos Komisijos sprendimu (dėl individualios pagalbos arba pagalbos schemos) buvo pripažinta neteisėta ir nesuderinama su vidaus rinka, arba yra grąžinęs visą jos sumą, įskaitant palūkanas;

3.6. pareiškėjas nėra sunkumų patirianti įmonė, kaip ji apibrėžta Reglamento (ES) 2022/2472 2 straipsnio 59 punkte, išskyrus atvejus, kai pareiškėjui sunkumų sukėlė nuostoliai, kurie patirti dėl kenksmingaisiais organizmais užkrėstų ir (ar) galimai užkrėstų augalų, augalinių produktų sunaikinimo ir kurių dalį pareiškėjas prašo kompensuoti pagal Taisykles;

3.7. pareiškėjas tvarko buhalterinę apskaitą žemės ūkio ministro nustatyta supaprastintos finansinės apskaitos arba finansinės apskaitos, tvarkomos darant dvejybinių įrašų, tvarka.

4. Pareiškėjams iš dalies kompensuojama sunaikintų kenksmingaisiais organizmais užkrėstų ir (ar) galimai užkrėstų augalų, augalinių produktų vertė, kuri apskaičiuojama remiantis augalų, augalinių produktų rinkos kaina, buvusia vieną savaitę prieš Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Tarnyba) pareigūnų patvirtinimą, kad augalai, augaliniai produktai užkrėsti kenksmingaisiais organizmais ir (arba) augalai, augaliniai produktai galimai užkrėsti kenksmingaisiais organizmais. Augalų, augalinių produktų pripažinimo galimai užkrėstais kriterijai nustatomi žemės ūkio ministro tvirtinamuose kenksmingųjų organizmų fitosanitarinio tikrinimo ir fitosanitarijos priemonių naudojimo tvarkos aprašuose bei Europos Komisijos įgyvendinimo reglamentuose ir įgyvendinimo sprendimuose. Statistinius duomenis apie augalų, augalinių produktų rinkos kainą žemės ūkio ministro nustatyta tvarka kaupia valstybės įmonė Žemės ūkio duomenų centras. Jeigu duomenų apie augalų, augalinių produktų rinkos kainą nėra, taikomos žemės ūkio ministro nustatytos žemės ūkio produkcijos normatyvinės kainos.

5. Pagalbos apskaičiavimo tvarką nustato žemės ūkio ministras. Pareiškėjų negautos pajamos dėl fitosanitarijos priemonių naudojimo neatlyginamos.

6. Pagalba negali būti didesnė kaip 90 procentų augalų, augalinių produktų rinkos kainos, išskyrus Taisyklių 7 punkte nurodytus atvejus.

7. Pagalba pareiškėjams, kurie užsiima maistinių bulvių auginimu, negali būti didesnė kaip:

7.1. 90 procentų maistinių bulvių rinkos kainos, jeigu sertifikuota bulvių sėkla buvo užsodinta ne mažiau kaip 30 procentų bulvių pasėlių ploto;

7.2. 40 procentų maistinių bulvių rinkos kainos, jeigu sertifikuota bulvių sėkla buvo užsodinta mažiau kaip 30 procentų bulvių pasėlių ploto.

8. Pagalba neskiriama, jeigu:

8.1. pareiškėjas nepateikia bent vieno iš dokumentų, nurodytų Taisyklių 11 punkte;

8.2. pareiškėjas praleido Taisyklių 11 punkte arba Taisyklių 14 punkte nustatytus terminus;

8.3. pareiškėjas neatitinka bent vieno iš reikalavimų, nurodytų Taisyklių 3 punkte;

8.4. pareiškėjo nuostoliai atsirado dėl jo tyčinių veiksmų ar aplaidumo nesilaikant teisės aktuose, reglamentuojančiuose fitosanitarijos priemonių naudojimą, nustatytų reikalavimų. Šias aplinkybes Tarnybos pareigūnai nurodo fitosanitarinio tikrinimo dokumente, kurio formą tvirtina Tarnybos direktorius.

9. Pagal Taisykles pareiškėjams kompensuojami nuostoliai, jei laikomasi Reglamento (ES) 2022/2472 26 straipsnio 2 dalyje išdėstytų sąlygų.

III SKYRIUS PAGALBOS TEIKIMO ADMINISTRAVIMO PROCEDŪROS

10. Tarnybos pareigūnai paveda ir nustato terminą pareiškėjui sunaikinti kenksmingaisiais organizmais užkrėstus ir (ar) galimai užkrėstus augalus, augalinius produktus ir prižiūri, kaip šios fitosanitarijos priemonės naudojamos. Dėl fitosanitarijos priemonių naudojimo per 5 darbo dienas po kenksmingaisiais organizmais užkrėstų ir (ar) galimai užkrėstų augalų, augalinių produktų sunaikinimo Tarnybos pareigūnai surašo Taisyklių 2 priede nurodytą pažymą apie fitosanitarijos priemonių naudojimą (toliau – pažyma) ir per 3 darbo dienas elektroninėmis priemonėmis pateikia ją Nacionalinei mokėjimo agentūrai prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Agentūra), o pažymos kopiją – pareiškėjui.

11. Pareiškėjas, pageidaujantis gauti pagalbą, ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo Taisyklių 10 punkte nurodytos pažymos kopijos pateikimo pareiškėjui dienos pateikia Agentūrai:

11.1. Agentūros nustatyta tvarka patvirtintos formos paraišką dėl kompensacijos išmokėjimo, kurioje pateikiama Reglamento (ES) 2022/2472 6 straipsnio 2 dalyje nurodyta informacija;

11.2. draudimo bendrovės ir (ar) kitos institucijos, teikiančios paramą, pažymos apie pareiškėjui išmokėtą ar apskaičiuotą mokėtiną draudimo sumą ir (ar) kitą paramą už nuostolius dėl kenksmingaisiais organizmais užkrėstų ir (ar) galimai užkrėstų augalų, augalinių produktų sunaikinimo kopiją;

11.3. buhalterinės apskaitos dokumentus už praėjusius 2 kalendorinius metus.

12. Pareiškėjas Taisyklių 11 punkte nurodytus dokumentus, taip pat kitą informaciją, susijusią su pagalbos gavimu, pateikia Agentūrai elektroninių ryšių priemonėmis per Agentūros

informacinę sistemą, paštu, elektroniniu paštu arba tiesiogiai Agentūrai. Agentūra pareiškėjui informaciją, susijusią su pagalbos gavimu, teikia tokiomis pat priemonėmis, kuriomis pareiškėjas pateikė Taisyklių 11 punkte nurodytus dokumentus, išskyrus atvejus, kai pareiškėjas paraiškoje nurodė, kad atitinkamą informaciją pageidauja gauti kitu būdu.

13. Agentūra, gavusi Taisyklių 10 ir 11 punktuose nurodytus dokumentus, taip pat kitą informaciją, susijusią su pagalbos gavimu, per 15 darbo dienų įvertina pareiškėjo atitiktį Taisyklių reikalavimams ir priima sprendimą dėl pagalbos skyrimo, nurodydama skirtos pagalbos sumą ir diskontuotą skirtos pagalbos vertę (kai pagalba išmokama dalimis), ar sprendimą dėl pagalbos neskyrimo pareiškėjui.

14. Jeigu pareiškėjas pateikia netinkamai įformintus ar ne visus reikalaujamus dokumentus, arba klaidingą informaciją, Agentūra per 3 darbo dienas praneša tai pareiškėjui ir jam nustato ne ilgesnį kaip 10 darbo dienų terminą pateiktiems dokumentams patikslinti. Tokiu atveju Taisyklių 13 punkte nurodyto sprendimo priėmimo terminas skaičiuojamas nuo visų patikslintų ir trūkstamų dokumentų gavimo dienos.

15. Agentūra iš apskaičiuotos pagalbos sumos išskaičiuoja:

15.1. išlaidas, kurios nebuvo patirtos tiesiogiai dėl kenksmingaisiais organizmais užkrėstų ir (ar) galimai užkrėstų augalų, augalinių produktų sunaikinimo ir kuriuos pagalbos gavėjas būtų patyręs kitu atveju;

15.2. pajamas, gautas pardavus augalus, augalinius produktus, susijusius su Tarnybos nurodymais naudoti fitosanitarijos priemones.

16. Jeigu pagalbos gavėjui išmokėta ar apskaičiuota draudimo išmoka ir (ar) kita parama už nuostolius dėl kenksmingaisiais organizmais užkrėstų ir (ar) galimai užkrėstų augalų, augalinių produktų sunaikinimo, apskaičiuojant pagalbą turi būti vadovaujama Taisyklių 24 punkto nuostatomis.

17. Priėmus sprendimą skirti pagalbą, pareiškėjas tampa pagalbos gavėju.

18. Agentūra, priėmusi sprendimą skirti pagalbą:

18.1. ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos praneša pagalbos gavėjui Taisyklių 12 punkte nurodytais būdais apie skiriamos pagalbos sumą ir tai, kad ji gali būti mažinama iki 15 procentų atsižvelgiant į einamaisiais metais skirtų valstybės biudžeto asignavimų sumą nuostoliams dėl fitosanitarijos priemonių naudojimo iš dalies kompensuoti;

18.2. vadovaudamasi Suteiktos valstybės pagalbos ir nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos registro nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. sausio 19 d. nutarimu Nr. 35 „Dėl Suteiktos valstybės pagalbos ir nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos registro nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Registro nuostatai), per Registro nuostatuose nustatytą terminą pateikia Suteiktos valstybės pagalbos ir nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos registrui (toliau – Registras)

informaciją apie pagalbos gavėjui skirtą pagalbą (išmokant pagalbą dalimis nurodoma diskontuota skirtos pagalbos vertė).

19. Agentūra apie priimtą sprendimą dėl pagalbos skyrimo arba neskyrimo ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos Taisyklių 12 punkte nurodytais būdais informuoja pareiškėją. Sprendimai dėl pagalbos skyrimo ar neskyrimo turi atitikti Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo reikalavimus.

20. Priėmus sprendimą skirti pagalbą, Agentūra ją išmoka:

20.1. pagalbos gavėjams, pateikusiems paraiškas iki einamųjų metų spalio 10 d., – 50 procentų avansą ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo sprendimo skirti pagalbą priėmimo dienos, likusią pagalbos sumą – ne vėliau kaip iki einamųjų metų pabaigos, išskyrus Taisyklių 22 punkte nurodytą atvejį;

20.2. pagalbos gavėjams, pateikusiems paraiškas po einamųjų metų spalio 10 d., – ne vėliau kaip iki kitų kalendorinių metų vasario 28 d. iš atitinkamiems kalendoriniams metams skirtų valstybės biudžeto asignavimų. Iš einamaisiais metais, t. y. paraiškos pateikimo metais, skirtų valstybės biudžeto asignavimų pagalbos suma išmokama tik išmokėjus skirtas lėšas pagalbos gavėjams, pateikusiems paraiškas Taisyklių 20.1 papunktyje nurodytu terminu.

21. Tuo atveju, jeigu lėšų poreikis nuostoliams dėl fitosanitarijos priemonių naudojimo iš dalies kompensuoti yra didesnis nei šiam tikslui skirtų lėšų suma, kiekvienam pagalbos gavėjui pagalbos suma mažinama proporcingai trūkstamų lėšų kiekiui, bet ne daugiau kaip 15 procentų apskaičiuotos pagalbos sumos (t. y. mažiausia mokėtina pagalbos suma – 85 procentai apskaičiuotos pagalbos sumos).

22. Jeigu pagalbos gavėjams, pateikusiems paraiškas iki einamųjų metų spalio 10 d., Taisyklių 21 punkte nurodytu atveju einamaisiais metais nepakanka lėšų išmokėti visą mažiausią mokėtiną pagalbos sumą, likusi neišmokėta mažiausios mokėtinės pagalbos sumos dalis išmokama ne vėliau kaip iki kitų kalendorinių metų vasario 28 d. iš tiems kalendoriniams metams skirtų valstybės biudžeto asignavimų.

23. Tuo atveju, kai pagalbos gavėjams, pateikusiems paraiškas iki einamųjų metų spalio 10 d., apskaičiuota pagalbos suma buvo sumažinta, pagalbos gavėjams, pateikusiems paraiškas nuo einamųjų metų spalio 11 d. iki einamųjų metų gruodžio 31 d., apskaičiuota pagalbos lėšų suma mažinama tokiu pat mažinimo koeficientu.

24. Pagal Taisyklės teikiama pagalba ir bet kokios kitos pagalbos gavėjo gaunamos išmokos, įskaitant išmokas pagal kitas nacionalines ar Europos Sąjungos priemones arba draudimo išmokas, turi neviršyti 100 procentų tinkamų finansuoti išlaidų.

25. Pagalba neturi būti susijusi su priemonėmis, kurių taikymo išlaidas pagal Europos Sąjungos teisės aktus turi padengti pagalbos gavėjas, nebent tokių priemonių taikymo išlaidos yra visiškai padengiamos privalomomis pagalbos gavėjams nustatytomis rinkliavomis.

26. Vadovaujantis Reglamento (ES) 2022/2472 7 straipsnio nuostatomis, keliomis dalinėmis išmokomis mokama pagalba diskontuojama pagalbos suteikimo dieną. Diskontuota pagalbos vertė apskaičiuojama žemės ūkio ministro nustatyta tvarka.

IV SKYRIUS INFORMACIJOS VIEŠINIMAS

27. Siekdama viešai ir skaidriai panaudoti pagalbai išmokėti skirtas lėšas, Agentūra:

27.1. žemės ūkio ministro nustatyta tvarka skelbia informaciją apie pagalbos gavėjus, kuriems skirta ir išmokėta pagalba;

27.2. ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo sprendimo skirti pagalbą priėmimo dienos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai pateikia Reglamento (ES) 2022/2472 III priede nurodytą informaciją apie skirtą pagalbą, jei vienam pagalbos gavėjui skirta individuali pagalba (t. y. tam pačiam pagalbos gavėjui ir tam pačiam projektui arba veiklai skiriama pagalba, net jeigu ji skirta kelių sprendimų pagrindu ir (arba) pagal skirtingas pagalbos priemones) viršijo Reglamento (ES) 2022/2472 9 straipsnio 1 dalies c punkto i papunktyje nurodytą 10 000 Eur ribą.

28. Žemės ūkio ministerija, gavusi Taisyklių 27.2 papunktyje nurodytą informaciją, ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo pagalbos suteikimo dienos pateikia informaciją apie suteiktą pagalbą į Europos Komisijos valstybės pagalbos skaidrumo svetainę.

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

29. Privalomos grąžinti lėšos, kurios pagalbos gavėjams buvo neteisėtai išmokėtos ir (arba) panaudotos, ir su minėtomis lėšomis susijusios palūkanos administruojamos žemės ūkio ministro nustatyta tvarka.

30. Agentūra privalo ne trumpiau kaip 10 metų nuo paskutinės pagalbos pagal Taisyklės suteikimo dienos saugoti visą su pagalbos teikimu susijusią informaciją ir dokumentus.
